

**ONTWERP VAN DECREET TOT OPRICHTING VAN EEN EIGEN VERMOGEN
XPERTA****Samenvatting**

Het ontwerp van decreet beoogt de oprichting van een Eigen Vermogen "Xperta" bij het departement Mobiliteit en Openbare Werken, dat als takenpakket zal hebben het verstrekken van referentietaken aan de entiteiten van de Vlaamse overheid (van het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken en andere beleidsdomeinen) enerzijds en de uitvoering van andere opdrachten inzake technische ondersteuning op het vlak van mobiliteitsinfrastructuur tegen vergoeding aan mobiliteitsinfrastructuurbeheerders anderzijds.

MEMORIE VAN TOELICHTING**I. ALGEMENE TOELICHTING****A. Situering**

Overeenkomstig artikel 1, §1, 3° van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 maart 2006 tot operationalisering van het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken, is het departement Mobiliteit en Openbare Werken vandaag onder andere belast met het verstrekken van technisch ondersteunende diensten ten behoeve van het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken. Daarnaast is het departement er tevens toe gemachtigd om technisch ondersteunende diensten te verlenen aan andere beleidsdomeinen en derden.

Deze technische ondersteuning op het vlak van mobiliteitsinfrastructuur wordt tot op heden verzekerd onder de gemeenschappelijke noemer 'Xperta'. Xperta is de verzamelnaam voor vier technisch ondersteunende afdelingen van het departement Mobiliteit en Openbare Werken, zijnde (I) de afdeling Expertise Beton en Staal, (II) de afdeling Waterbouwkundig Laboratorium, (III) de afdeling Geotechniek en (IV) de afdeling Algemene Technische Ondersteuning. Deze afdelingen leveren tot op heden technische ondersteuning in hun respectieve expertisedomeinen, aan de mobiliteitsinfrastructuurbeheerders binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken (maar ook aan andere beleidsdomeinen). Deze technische ondersteuning omvat zowel inspecties, monitoring, metingen en analyses, ondersteunende studies en berekeningen, risico-inschattingen als voorstellen inzake prioritaire werken.

Als geheel van deze vier afdelingen verzekert Xperta, tezamen met de mobiliteitsinfrastructuurbeheerders, zodoende een gemeenschappelijk assetmanagement binnen de Vlaamse overheid en staan ze mee garant voor de vereiste veiligheid, kwaliteit en duurzaamheid van de Vlaamse mobiliteitsinfrastructuur.

Xperta heeft doorheen de tijd een sterke reputatie opgebouwd door zijn unieke expertise, de toepassing van innovatieve technieken en het ter beschikking hebben van een excellente onderzoeksinfrastructuur. Zo beschikt Xperta onder meer over een unieke kennis en expertise in Vlaanderen, België en soms zelfs Europa met betrekking tot het uitvoeren van bepaalde terrein- en laboproeven op grondmonsters, geotechnische, stabiliteitstechnische, elektromechanische en materiaaltechnische expertise inzake werken van burgerlijke bouwkunde, simulaties van diverse stormcondities of getijden op watergebonden constructies en de verzameling en ontsluiting van informatie inzake de economische aspecten van infrastructuurprojecten via Mediaan. Daarnaast valt ook de ondersteunende rol van Xperta t.a.v. de mobiliteitsinfrastructuurbeheerders in het kader van assetmanagement (ontwerp, aanleg, beheer, onderhoud, exploitatie, herinrichting of uitrusting van de mobiliteitsinfrastructuur) binnen Vlaanderen niet te onderschatten ingevolge hun kennis - van de vaak volledige levenscyclus - van grote bouwprojecten.

Het assetmanagement is een belangrijke prioriteit voor de mobiliteitsinfrastructuur om de risico's te kunnen beheersen en de nodige renovaties of vervangingen tijdig in kaart te brengen. De voorbije jaren werd de rol van Xperta binnen het assetmanagement op vraag van de mobiliteitsinfrastructuurbeheerders systematisch versterkt: Xperta volgt de volledige levenscyclus op (van concept, ontwerp, bouw, beheer, onderhoud, renovatie tot afbraak), waarbij Xperta in elke fase het maatschappelijk belang van kwaliteitsvolle en duurzame infrastructuur vooropstelt. In het kader van bovenstaande doet Xperta bovendien aan semi-fundamenteel onderzoek en innovatie dat in een later stadium kan gebruikt worden in het assetmanagement.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

De laatste jaren moet worden vastgesteld dat er meer en meer vraag is van de reeds bestaande klanten om het aanbod van Xperta uit te breiden terwijl de inzetbare mensen en middelen deze vraag niet kunnen volgen.

Daarnaast blijkt tevens dat de vraag naar deze technische expertise en ondersteuning blijft groeien, ook vanwege andere publieke, semipublieke en private actoren dan degene waaraan tot op heden reeds ondersteuning worden geleverd, in het bijzonder zij die worden geconfronteerd met verouderde infrastructurale-assets die grote uitdagingen met zich meebrengen inzake inspecties en beheer, evenals renovaties en vervangingen.

De huidige beheerstructuur van Xperta binnen het departement Mobiliteit en Openbare Werken is niet de meest aangewezen vorm om een antwoord te bieden op deze uitdagingen voor de toekomst.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Omwille van bovenstaande redenen vond in de schoot van de Vlaamse overheid een grondige voorstudie en bespreking plaats, wat uitmondde in het 'Versterkingstraject Xperta'.

Het 'Versterkingstraject Xperta' heeft tot doel te verzekeren dat Xperta haar opdrachten van de Vlaamse overheid voor kritieke maatschappelijke taken en de bijdrage aan het beleid met betrekking tot de mobiliteitsinfrastructuur in Vlaanderen (in dit decreet referentietaken genoemd) tijdig en kwalitatief kan (blijven) realiseren.

Daarnaast zal Xperta voortaan tevens over de mogelijkheid beschikken om haar expertise aan te bieden aan nieuwe mobiliteitsinfrastructuurbeheerders (zowel publieke als private actoren) en de daarbij gegenereerde inkomsten te benutten om de eigen expertise en het aanbod verder uit te breiden, zowel ten bate van nieuwe als reeds bestaande afnemers.

Op die manier zal Xperta bijstand kunnen leveren aan een veel breder pallet aan overheden die in de uitvoering van hun opdrachten nood hebben aan een steeds breder gamma aan technische ondersteuning in het kader van assetmanagement. Daarnaast kan ingegaan worden op de steeds toenemende vraag vanwege (andere) semipublieke en private actoren om een beroep te kunnen doen op de unieke expertise en onderzoeksinfrastructuur van Xperta.

De oprichting van het Eigen Vermogen Xperta dient dan ook een dubbel doel: het bieden van continuïteit en zekerheid van de kritieke maatschappelijke taken aan de reeds bestaande afnemers (de zgn. referentietaken) enerzijds en het benutten van opportuniteiten om nieuwe taken te verlenen aan de mobiliteitsinfrastructuurbeheerders anderzijds.

Het Eigen Vermogen is een gekende rechtsvorm om het beschikbaar stellen aan derden tegen vergoeding van activiteiten mogelijk te maken en opportuniteiten in deze zin te benutten. Bovendien heeft deze rechtsvorm als voordeel dat dit de beoogde onafhankelijkheid en het publieke belang van de taken van Xperta benadrukt en de nauwe band met het departement Mobiliteit en Openbare Werken de beoogde kennisuitwisseling faciliteert voor de beleidsondersteunende opdracht die de Xperta-afdelingen binnen het departement Mobiliteit en Openbare Werken behouden.

De juridische vormgeving van het Eigen Vermogen Xperta in het voorliggend voorontwerp van decreet is sterk geïnspireerd door de teksten die gelden voor de bestaande Eigen Vermogens van de Vlaamse overheid, bijvoorbeeld het Eigen Vermogen Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (EV INBO) en het Eigen Vermogen Informatie Vlaanderen (EVIV).

C. Totstandkomingsprocedure

1. Advies van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA)

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken vroeg de MORA op 17 juli 2023 om advies over het voorontwerp van decreet tot oprichting van een Eigen Vermogen Xperta.

De MORA verleende op 4 augustus 2023 zijn advies.

De MORA heeft geen bemerkingen bij het ontwerpdecreet.

2. Advies van de Raad van State

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken vroeg de Raad van State op 24 augustus 2023 om advies over het voorontwerp van decreet tot oprichting van een Eigen Vermogen Xperta.

De Raad van State verleende op 12 oktober 2023 zijn advies bij het voorontwerp van decreet (nr. 74.380/3).

In zijn advies bij het voorontwerp van decreet maakt de Raad van State opmerkingen bij de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest om de tweede zin van artikel 5, §1, van het voorontwerp aan te nemen, die luidt als volgt:

“De wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers is op die terbeschikkingstelling niet van toepassing”.

De Raad merkt op dat de gewesten op grond van artikel 87, §4, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bevoegd zijn om het verbod op terbeschikkingstelling in de wet van 24 juli 1987 in hun overheidsdiensten op te heffen.

Het geheel uitschakelen van de wet van 24 juli 1987 zou daarentegen niet passen in voornoemde bevoegdheid van de gewesten. Bovendien is de Raad van mening dat uit de tekst van artikel 5, §2, van het voorontwerp en de memorie van toelichting niet blijkt waarom de toepassing van de gehele wet van 24 juli 1987 zou moeten worden uitgesloten. Integendeel, de decreetgever lijkt te kunnen volstaan met een opheffing van het verbod op terbeschikkingstelling met betrekking tot de werknemers van het EV Xperta. Volgens de Raad kan een beroep op de in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bedoelde impliciete bevoegdheden in dit geval dan ook niet worden aanvaard, vermits niet aan de voorwaarde voldaan is dat het betreden van de bevoegdheid van de federale overheid noodzakelijk moet worden geacht voor de uitoefening van de eigen bevoegdheid.

De Raad adviseert om de tweede zin van artikel 5, §2, eerste lid, van het voorontwerp weg te laten of de draagwijdte ervan uitdrukkelijk te beperken tot de opheffing van het verbod op terbeschikkingstelling.

Gevolg wordt gegeven aan het advies van de Raad van State. De tweede zin van artikel 5, §1, zal worden vervangen door wat volgt:

Artikel 31 van de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers is op die terbeschikkingstelling niet van toepassing.

Zoals de Raad van State opmerkt, is het uitschakelen van de gehele wet van 24 juli 1987 inderdaad niet noodzakelijk om de beoogde doelstellingen te bereiken. Het uitschakelen van het verbod op terbeschikkingstelling in artikel 31 van de wet van 24 juli 1987 impliceert immers dat de terbeschikkingstelling, die in artikel 5, §2, van onderhavig ontwerp van decreet wordt geregeld, niet noodzakelijk moet voldoen aan de in de wet van 24 juli 1987 vermelde uitzonderingen en de aldaar geldende voorwaarden op het verbod tot terbeschikkingstelling van de wet van 24 juli 1987, vervat in de artikelen 32 en 33 van die wet.

Verder formuleerde de Raad van State een opmerking bij artikel 6, §1, eerste lid, van het voorontwerp. Volgens de Raad van State blijkt uit het voorontwerp niet

met welke bevoegdheden de beheerscommissie zal worden belast. In het licht van het legaliteitsbeginsel uitgedrukt in artikel 9 BWHI verdient het volgens de Raad aanbeveling de bevoegdheden van de beheerscommissie nader uit te werken in de tekst van het voorontwerp.

Ook aan deze opmerking van de Raad van State wordt gevolg gegeven. Artikel 6, §1, eerste lid, van het voorontwerp zal als volgt worden aangepast:

Een beheerscommissie bestuurt het EV Xperta. De beheerscommissie is bevoegd om alle handelingen te verrichten die nodig of dienstig zijn tot verwezenlijking van de doelstellingen van het EV Xperta, zoals onder meer het vastleggen van de algemene strategie van het EV Xperta, het nemen van beslissingen over aangelegenheden met strategisch karakter en het aanstellen en ontslaan van de directeur, met uitzondering van het dagelijks bestuur dat overeenkomstig paragraaf 3 aan de directeur wordt opgedragen. Behoudens indien dit bij wet of decreet verboden is, kan de beheerscommissie, onder haar verantwoordelijkheid, een gedeelte van haar bevoegdheden delegeren aan één of meer van haar leden, de directeur of aan haar personeelsleden.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Huidig ontwerp van decreet kader binnen de gewestelijke bevoegdheid, inzake de openbare werken en het vervoer, neergelegd in artikel 6, §1, X, van de Bijzondere Wet op de Hervorming der Instellingen van 8 augustus 1980 (BHWI), in samenhang met artikel 9 BWHI.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Deze bepaling definieert twee begrippen.

De eerste definitie omschrijft het Departement Mobiliteit en Openbare Werken aan de hand van een verwijzing naar het departement, vermeld in artikel 28, §1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie.

Met het begrip 'referentietaken' wordt verwezen naar de technische ondersteuning die noodzakelijk is om de kwaliteit en de veiligheid van de mobiliteitsinfrastructuur van de instellingen van de Vlaamse overheid te verzekeren of die noodzakelijk is om de kennisopbouw en kennisborging te verzekeren voor de goede uitvoering van de opdrachten van instellingen van de Vlaamse overheid.

Op die manier wordt een kern van essentiële en kritieke taken bedoeld, die onmisbaar is om de kwaliteit en de veiligheid van de Vlaamse mobiliteitsinfrastructuur te verzekeren en/of absoluut nodig is om aan een gedegen

kennisopbouw en kennisborging te doen in de schoot van de andere instellingen van de Vlaamse overheid (in de eerste plaats binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken), zodat deze op een gedegen wijze hun eigen taken kunnen uitoefenen. Het gaat dan ook om een pakket van referentietaken, waarvan het niet aanvaardbaar zou zijn dat deze niet (langer) aangeboden zouden worden. De creatie van een Eigen Vermogen mag hierop geen impact hebben.

Bijgevolg zal het Eigen Vermogen Xperta, in een idee van continuïteit, de referentietaken blijven uitvoeren t.a.v. instellingen van de Vlaamse overheid. Zo moet de uitvoering van deze referentietaken het departement Mobiliteit en Openbare Werken toelaten op continue wijze aan de eigen standaarden te kunnen blijven voldoen, waardoor dit beschouwd kan worden als het fundament zonder hetwelk het departement Mobiliteit en Openbare Werken niet naar behoren haar eigen opdrachten kan uitoefenen. Ook de mobiliteitsinfrastructuurbeheerders binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken zullen een pakket van referentietaken ontvangen. Op vandaag zijn deze mobiliteitsinfrastructuurbeheerders binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken de volgende: het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust, het Agentschap Wegen en Verkeer, de Werkvennootschap, de Vlaamse Waterweg, De Lijn, Lantis en de afdeling Maritieme Toegang die binnen hun opdracht mobiliteitsinfrastructuur dienen te bouwen en beheren. Ook aan instellingen van de Vlaamse overheid die behoren tot andere beleidsdomeinen zullen in de gedachte van continuïteit referentietaken worden aangeboden, zoals onder meer voor de VMM, het departement Omgeving en het Agentschap Natuur en Bos.

De referentietaken zullen concreet worden bepaald in overeenkomsten die het EV Xperta met elk van deze instellingen van de Vlaamse overheid zal sluiten. Deze overeenkomsten bakenen de referentietaken af.

Vermits het gaat om essentiële taken voor de instellingen van de Vlaamse overheid wordt voor het uitvoeren van deze referentietaken geen vergoeding gevraagd. Voor alle andere taken voor de instellingen van de Vlaamse overheid (nl. diegene die niet als zodanig in een overeenkomst als referentietaken worden opgenomen) zal het EV Xperta in beginsel een vergoeding vragen.

Hoofdstuk 2. Oprichting van het Eigen Vermogen Xperta

Artikel 3

Dit artikel voorziet in de oprichting van het Eigen Vermogen Xperta. Er wordt voor gekozen om het Eigen Vermogen dezelfde naam te geven als de verzamelnaam van de vier technisch ondersteunende afdelingen van het departement Mobiliteit en Openbare Werken, om de continuïteit te beklemtonen.

Artikel 4

In het eerste lid van dit artikel worden twee begrippen gedefinieerd die van belang zijn voor de afbakening van het takenpakket van het Eigen Vermogen Xperta.

Het Eigen Vermogen zal immers (in artikel 4, tweede lid, van dit ontwerpdecreet) als algemene zending het leveren van technische ondersteuning op het vlak van mobiliteitsinfrastructuur meekrijgen.

Met technisch ondersteuning op het vlak van mobiliteitsinfrastructuurbeheer wordt bedoeld op de activiteiten inzake het technisch ondersteunen van de mobiliteitsinfrastructuurbeheerders voor het realiseren en in stand houden van een veilige, duurzame en kostenefficiënte mobiliteitsinfrastructuur.

Onder de vlag van deze algemene omschrijving zal het Eigen Vermogen Xperta onder meer volgende taken kunnen vervullen (niet-limitatieve opsomming):

- Monitoring en metingen (bv. monitoring met klassieke meetapparatuur, drone, 3D-laserscanner, geotechnische monitoring, grondverzetmetingen, drone-en laserscanningsprojecten, 3D-modellering, projectgestuurde terreinmetingen (sediment, waterpeil, debiet, ...))
- Waterpassingen (bv. basiswaterpassingen, controlewaterpassingen onder verscherpt toezicht, reguliere controlewaterpassingen, verkenmerken)
- Geotechnische terreinproeven
- Analyse en laboratoriumproeven (bv. geotechnisch, sedimentologisch)
- Studies, adviezen en ontwerpen (uitvoeren, aansturen, begeleiden, nazicht) binnen de diverse expertisedomeinen (bv. geotechnisch, waterbouwkundig, bouwkundig, nautisch, hydrologisch, sedimentgerelateerd, stabiliteitstechnisch, technologisch, electromechanica)
- Uitvoeren, coördineren en adviseren van keuringen en toezichten (bv. staal, beton en corrosiebescherming)
- Uitvoeren van inspecties, observaties en schadediagnoses
- Ter beschikking stellen van scheepvaartsimulators
- Advisering zwaar uitzonderlijk vervoer en burgerlijke klassebepaling
- Uitvoeren belastingsproeven
- Ter beschikking stellen van normen en normatieve documenten
-

Deze technische ondersteuning houdt voor alle duidelijkheid geen overdracht in van bevoegdheid, noch verantwoordelijkheid van de mobiliteitsinfrastructuurbeheerders aan het Eigen Vermogen Xperta met betrekking tot de activiteiten van de mobiliteitsinfrastructuurbeheerders waarbinnen het EV Xperta ondersteuning biedt.

Het begrip 'mobiliteitsinfrastructuurbeheerder' wordt op zijn beurt gedefinieerd als een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke persoon die wegen en hun aanhorigheden, waterwegen en hun aanhorigheden, havens en hun aanhorigheden, luchthavens en openbare vliegvelden of andere mobiliteitsinfrastructuur in de ruime zin ontwerpt, aanlegt, beheert, onderhoudt, exploiteert, herinricht of uitrust.

In deze ruime omschrijving wordt de roeping van Xperta vertaald om zowel voor haar bestaande (publiekrechtelijke) afnemers te blijven werken als bijstand te verlenen aan nieuwe mobiliteitsinfrastructuurbeheerders, die een beroep zouden willen doen op Xperta.

Xperta zal zich daarbij, zoals vandaag reeds het geval is, richten tot de technische ondersteuning met betrekking tot mobiliteitsinfrastructuur, maar dit laatste begrip wordt in de brede zin opgevat als wegen en hun aanhorigheden, waterwegen en hun aanhorigheden, havens en hun aanhorigheden, luchthavens en openbare vliegvelden of hoe dan ook alle andere infrastructuur die verplaatsingen van personen of goederen in de ruime zin mogelijk maakt.

Het tweede lid van dit artikel beschrijft de opdrachten van het Eigen Vermogen. De tweedeling van het takenpakket van Xperta wordt hierin vertaald.

Ten eerste zal het Eigen Vermogen, in een idee van continuïteit, referentietaken blijven uitvoeren t.a.v. de instellingen van de Vlaamse overheid, waarmee de referentietaken in een overeenkomst werden bepaald.

Ten tweede zal het Eigen Vermogen, mede in het licht van de wens om uitbreidingsopportuniteiten te benutten, tegen vergoeding technische ondersteuning op het vlak van mobiliteitsinfrastructuur kunnen bieden aan mobiliteitsinfrastructuurbeheerders. Deze categorie houdt in wezen twee luiken in:

- Ten eerste omvat dit de technische ondersteuning die wordt geboden aan andere mobiliteitsinfrastructuurbeheerders dan de entiteiten die worden ondersteund via de referentietaken. Onder deze noemer kan worden gedacht aan provincies, steden, gemeenten, havenbesturen en luchthavenbeheerders. Ook private mobiliteitsinfrastructuurbeheerders kunnen een beroep doen op de ondersteuning van Xperta.
- Ten tweede omvat dit de bijkomende technische ondersteuning, buiten de referentietaken, die tegen vergoeding wordt aangeboden aan de entiteiten waarvoor het EV Xperta referentietaken verzorgt.

Elk van deze publiek- en privaatrechtelijke personen zal marktconforme vergoedingen verschuldigd zijn voor de door Xperta geleverde technische ondersteuning andere dan de referentietaken. De term 'vergoeding' moet hierbij ruim worden geïnterpreteerd en omvat niet noodzakelijk een geldelijke tegenprestatie, al zat dit veelal wel het geval zijn.

Tot slot zal het Eigen Vermogen tevens de resultaten van de diensten vermeld onder artikel 4, 1° en 2° valoriseren, evenals het eigen vermogen beheren.

Artikel 5

Paragraaf 1 van deze bepaling omschrijft de handelingen die Xperta kan stellen om de opdrachten, vermeld in artikel 4, tweede lid, van het decreet, te verwezenlijken. Het eerste lid voorziet onder meer in een machtiging aan het Eigen Vermogen om vrij contracten te sluiten en meer algemeen alle nuttige rechtshandelingen te stellen, roerende en onroerende goederen te verwerven en te vervreemden, evenals er zakelijke of persoonlijke rechten op toe te kennen. Daarnaast wordt erin voorzien dat het Eigen Vermogen op contractuele basis personeel kan aanwerven, tewerkstellen en ontslaan.

Voor het overige is het Eigen Vermogen vrij om, voor de verwezenlijking van haar opdrachten, vermeld in artikel 4, tweede lid, van het decreet, contractuele samenwerkingsverbanden op te zetten met private partners, met gebruikmaking van alle geschikt bevonden gemeenrechtelijke contracttechnieken. Zo kan Xperta vrij optreden als onderaannemer van en kan het vrij deelnemen aan een tijdelijke vereniging of een consortium met publieke of commerciële partners.

De in bepaalde gevallen nuttige of zelfs noodzakelijke geïnstitutionaliseerde samenwerking van het EV Xperta met andere instellingen of ondernemingen is onderworpen aan de beperking dat het doel van de partner verband moet houden met het doel van het Eigen Vermogen.

In paragraaf 2 wordt aan het EV Xperta de mogelijkheid geboden om haar personeel ter beschikking te stellen van het Vlaamse Gewest.

Er wordt verduidelijkt dat de terbeschikkingstelling voltijds of deeltijds kan zijn. De terbeschikkingstelling kan voor bepaalde duur of voor onbepaalde duur zijn. De voorwaarden en nadere bepalingen van de terbeschikkingstelling worden vastgesteld in een overeenkomst die wordt gesloten tussen het EV Xperta, het Vlaamse Gewest en het personeelslid.

Tijdens hun periode van terbeschikkingstelling staan de personeelsleden onder het formele werkgeversgezag van het EV Xperta. Er kunnen in het kader van de terbeschikkingstelling bevoegdheden die normaal aan de werkgever zouden toekomen geheel of gedeeltelijk worden overgedragen aan het Vlaamse Gewest. Deze overgedragen bevoegdheden kunnen onder meer bevoegdheden omvatten inzake de inhoud van de functies, de praktische en operationele werking binnen het Vlaamse Gewest en het geven van instructies en richtlijnen. De specifieke modaliteiten worden uitgewerkt in de terbeschikkingstellingsovereenkomst.

Er wordt tevens verduidelijkt dat de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers op die terbeschikkingstelling niet van toepassing is. Deze verduidelijking is nodig, vermits een terbeschikkingstelling van het eigen, contractueel personeel van het EV Xperta principieel aan die wet onderworpen zou zijn.

Dit wordt evenwel als een belangrijke rem op de vlotte samenwerking tussen het EV Xperta en het Vlaamse Gewest gezien (in het bijzonder met het Departement Mobiliteit en Openbare Werken). Zo is het denkbaar dat in de toekomst personeel door het EV Xperta wordt aangeworven in het kader van diens beleidsuitvoerende taken, die tevens voor een gedeelte zouden kunnen worden ingezet voor de beleidsondersteunende taken, die in de toekomst in de schoot van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken blijven. Deze personeelsleden zouden om die reden deeltijds ter beschikking gesteld kunnen worden aan het Vlaamse Gewest. De toepassing van de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers bemoeilijkt dit, in het bijzonder omdat deze tijdelijk van aard is en omdat de mogelijkheid tot het uitoefenen van gezag door de gebruiker beperkt is. In het kader van de eigenheid van het EV Xperta en de innige band op het niveau van haar takenpakket en haar beheersstructuur met het Departement MOW wordt

dit als onwenselijk beschouwd. Bijgevolg wordt er met deze bepaling een eigen regime van terbeschikkingstelling, zonder toepassing van de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers, geïntroduceerd.

De Gewesten zijn bevoegd om een eigen regeling aan te nemen inzake de terbeschikkingstelling van personeel tussen hun diensten en de rechtspersonen die van hen afhangen. Artikel 87, § 4, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI), zoals gewijzigd bij de bijzondere wet van 6 januari 2014, bepaalt: *"De gemeenschappen en de gewesten leggen de procedures, voorwaarden en regels vast volgens dewelke er een beroep kan worden gedaan op uitzendarbeid in hun diensten, in de publiekrechtelijke rechtspersonen die afhangen van de gemeenschappen en de gewesten, in de ondergeschikte besturen en in de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, evenals in de in artikel 24 van de Grondwet bedoelde instellingen wat hun door de overheid betaalde of gesubsidieerde personeel betreft, onverminderd artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°."*

In de memorie van toelichting werd de reikwijdte van de bevoegdheidstoewijzing inzake het bepalen van de procedures, voorwaarden en regels over de uitzendarbeid als volgt nader toegelicht: *"De gemeenschappen en gewesten worden aldus, elk voor zich, **bevoegd om uitwerking te geven aan artikel 48 van de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers en dit op dezelfde wijze zoals de Koning dit nu kan op grond van artikel 48 van de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers. Daarom wordt de terminologie van het voornoemde artikel 48 letterlijk hernomen in het dispositief, waarmee de bevoegdheidsoverdracht aan de gemeenschappen en de gewesten wordt omschreven, zonder de inhoud of de draagwijdte van het bestaande artikel 48 te wijzigen.** De mogelijkheid om artikel 1, § 4, van de wet van 1987 uit te voeren wordt daarentegen niet overgedragen. Alle arbeidsrechtelijke bepalingen die de uitzendarbeid regelen blijven federaal. Onverminderd de mogelijkheid waarover de gewesten beschikken om uitzendarbeid toe te staan in het kader van tewerkstellingstrajecten en onverminderd de mogelijkheid waarover de gemeenschappen en gewesten beschikken om uitzendarbeid toe te staan in hun respectievelijke overheidsdiensten, met daarin begrepen de instellingen van openbaar nut, en lokale besturen, blijft de federale overheid bevoegd voor de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers. De federale overheid blijft als enige bevoegd om andere uitzonderingen op de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers in te stellen. Zo blijft de federale overheid inzonderheid bevoegd voor de arbeidsovereenkomst voor uitzendarbeid."*

Overeenkomstig artikel 48 van de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers kan "de Koning, voor de openbare diensten die niet onder het toepassingsgebied vallen van de wet van 5 december 1968 betreffende de

collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités, andere procedures voorwaarden en regels vastleggen dan deze bedoeld bij de artikelen 1 en 32 van deze wet". Artikel 32 van de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers regelt de voorwaarden waaronder een werkgever vaste werknemers ter beschikking kan stellen aan een andere werkgever.

Vermits de omvang van de bevoegdheid van de Koning, vermeld in artikel 48 van de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers, volgens de toelichting bij de bijzondere wet van 6 januari 2014, invulling geeft aan de bevoegdheid van de Gewesten ex artikel 87, § 4 BWHI, kan worden verdedigd dat de Gewesten niet enkel de uitzendarbeid in hun diensten en in de rechtspersonen die van hen afhangen, maar ook de terbeschikkingstelling van personeel door en tussen hun diensten en rechtspersonen die van hen afhangen kunnen regelen.

In de mate dat zou worden geoordeeld dat het Vlaamse Gewest met het aannemen van paragraaf 2 van deze bepaling toch een federale aangelegenheid zou betreden en dat een beroep op de impliciete bevoegdheden bijgevolg noodzakelijk zou zijn, is erop te wijzen dat de weerslag van de afwijking van het federaal arbeidsrecht in casu beperkt is, nu er ten eerste slechts een afwijking wordt aangebracht ten aanzien van het personeel van het Eigen Vermogen Xperta, dit bovendien slechts voor de terbeschikkingstelling aan het Vlaamse Gewest, en ten tweede enkel wordt afgeweken van een beperkte set van regels van het arbeidsrecht, namelijk enkel diegene die de terbeschikkingstelling regelen. Deze afwijking wordt bovendien verantwoord door de wens om een coherente samenwerking op het vlak van het personeel met het Vlaamse Gewest te bekomen en de unieke band tussen het Eigen Vermogen Xperta en het Departement MOW, zoals hierboven toegelicht, en is bijgevolg noodzakelijk om de decreetgever toe te staan de gewestelijke bevoegdheden van artikel 9 BWHI en artikel 6, § 1, X, BWHI op een gedegen manier uit te oefenen. Aldus moet minstens worden geoordeeld dat de decreetgever binnen de grenzen is gebleven die uit artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 voortvloeien.

In navolging van de opmerkingen van de Raad van State wordt enkel het principiële verbod op terbeschikkingstelling in artikel 31 van de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers uitgeschakeld. Zoals de Raad van State opmerkt, is het uitschakelen van de gehele wet van 24 juli 1987 inderdaad niet noodzakelijk om de beoogde doelstellingen te bereiken. Het uitschakelen van het verbod op terbeschikkingstelling in artikel 31 van de wet van 24 juli 1987 impliceert immers dat de terbeschikkingstelling, die in artikel 5, §2, van onderhavig ontwerp van decreet wordt geregeld, niet noodzakelijk moet voldoen aan de in de wet van 24 juli 1987 vermelde uitzonderingen en de aldaar geldende voorwaarden op het verbod tot terbeschikkingstelling van de wet van 24 juli 1987, vervat in de artikelen 32 en 33 van die wet.

Artikel 6

Dit artikel bepaalt dat het Eigen Vermogen wordt beheerd door een beheerscommissie.

De beheerscommissie is bevoegd om alle handelingen te verrichten die nodig of dienstig zijn tot verwezenlijking van de doelstellingen van het EV Xperta, zoals onder meer het vastleggen van de algemene strategie van het EV Xperta, het nemen van beslissingen over aangelegenheden met strategisch karakter en het aanstellen en ontslaan van de directeur, met uitzondering van het dagelijks bestuur dat overeenkomstig paragraaf 3 aan de directeur wordt opgedragen.

Behoudens indien dit bij wet of decreet verboden is, kan de beheerscommissie, onder haar verantwoordelijkheid, een gedeelte van haar bevoegdheden delegeren aan één of meer van haar leden, de directeur of aan haar personeelsleden (m.i.v. van de personeelsleden die aan haar ter beschikking gesteld worden).

De samenstelling van de beheerscommissie wordt bepaald door de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering (onder voorbehoud van delegatie volgens de regels die ter zake gelden) kan de leden nominatim aanduiden of hen opnemen in de beheerscommissie op basis van hun hoedanigheid of functie. Verder wordt verduidelijkt dat het lidmaatschap onbezoldigd is.

Voor de leden van de beheerscommissie die tewerkgesteld zijn bij een openbare rechtspersoon en in die hoedanigheid deel uitmaken van de beheerscommissie, dient benadrukt te worden dat hun handelen als lid van de beheerscommissie wordt geacht te zijn gesteld in de uitoefening van hun functie, bij hun openbare werkgever, voor de doeleinden van de wet van 27 februari 2003 betreffende de aansprakelijkheid van en voor personeelsleden in dienst van openbare rechtspersonen, resp. artikel 18 van de Arbeidsovereenkomstenwet.

Verder wordt bepaald dat het dagelijks bestuur aan een directeur zal worden toevertrouwd. Deze directeur wordt belast met het dagelijks bestuur van Xperta en de vertegenwoordiging van Xperta ten aanzien van derden, wat dat dagelijks bestuur betreft.

Artikel 7

Dit artikel geeft een overzicht van de inkomsten die het Eigen Vermogen Xperta kan verwerven en aanwenden voor de uitvoering van haar taken, zoals bedoeld in artikel 4, tweede lid, van dit decreet.

De belangrijkste inkomstenbron waardoor Xperta wordt gestijfd betreft een jaarlijkse toelage ten laste van de Vlaamse Begroting. Deze toelage heeft als doel de kwalitatieve uitvoering door het EV Xperta van de in artikel 4, tweede lid, 1°, vermelde referentietaken veilig te stellen. Om die reden wordt bepaald dat de hoogte van de toelage de kwalitatieve uitvoering van deze referentietaken moet verzekeren. In het andere geval dreigt immers de kwaliteit en de veiligheid van de Vlaamse mobiliteitsinfrastructuur in het gedrang te komen of de werking van andere entiteiten binnen en buiten het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare werken onder druk te komen staan.

Het bedrag van de toelage wordt voor het opstartjaar 2024 vastgelegd op een bedrag van acht miljoen en negenzestig duizend euro op jaarbasis, waarvoor als referentiewaarde het prijspeil van 2022 werd gebruikt.

Een tweede belangrijke inkomstenbron zullen de gelden, vergoedingen en bijdragen zijn die Xperta aanreken voor de technische ondersteuning die zij tegen vergoeding uitvoert.

Volledigheidshalve wordt erop gewezen dat het batig saldo van een bepaald begrotingsjaar kan worden overgedragen naar een volgend begrotingsjaar en in dit volgend begrotingsjaar kan worden aangewend. Dit moet het Eigen Vermogen toelaten om een voldoende buffer op te bouwen teneinde de groei van het (sociaal) passief van het Eigen Vermogen op te vangen, een reservevorming mogelijk te maken met als doel om de continuïteit van de referentietaken te kunnen verzekeren (bijv. bij bepaalde tegenslagen/calamiteiten, etc.) en om de gevraagde innovatie te verzekeren op het niveau van de beleidsuitvoerende taken.

Artikel 8

Dit artikel machtigt de Vlaamse Regering om nadere regels vast te stellen inzake het beheer en de werking van het Eigen Vermogen Xperta.

Wat de regels inzake begroting, boekhouding en rekeningen van het Eigen Vermogen Xperta specifiek betreft, is ervoor gekozen om in het oprichtingsdecreet geen bijzondere regels vast te stellen, maar ter zake aan te sluiten bij de bepalingen van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 en haar uitvoeringsreglementering. Dit heeft als voordeel dat een wijziging van de algemene regels van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (VCO) onmiddellijk van toepassing zal zijn op het Eigen Vermogen Xperta.

In dat verband dient erop te worden gewezen dat Xperta overeenkomstig artikel 3, §2, van de VCO onderworpen zal zijn aan de bepalingen van de VCO, voor zover ze ESR-matig consolideert met de Vlaamse overheid (wat als uitgangspunt wordt aangenomen, zeker in de opstartjaren). Een toetsing van de hoogte van de ESR-ontvangsten of de ESR-uitgaven, zoals voorzien in artikel 3, §2, tweede lid, van de VCO, is niet van belang in het raam van de onderworpenheid van Xperta aan de VCO, vermits zij ingevolge artikel 13 van dit ontwerp van decreet zal worden aangewezen als een Vlaamse openbare instelling, vermeld in artikel I.3, 4°, van het Bestuursdecreet (artikel 3, §2, laatste lid, van de VCO).

Binnen de systematiek van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën zal Xperta, net als de bestaande eigen vermogens, worden beschouwd als een rechtspersoon die onder het gezag van de Vlaamse Regering staat. Voor het Eigen Vermogen Xperta zal de behandeling onder de VCO op dit vlak met name niet anders zijn.

Hoofdstuk 3. Overdracht van taken van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken naar het Eigen Vermogen Xperta

Artikel 9

Deze bepaling regelt de overdracht van taken van het departement Mobiliteit en Openbare Werken naar het Eigen Vermogen Xperta.

Enkel de beleidsuitvoerende taken van de afdeling Expertise Beton en Staal, de afdeling Waterbouwkundig Laboratorium, de afdeling Geotechniek en de afdeling Algemene Technische Ondersteuning worden overgeheveld naar het Eigen Vermogen Xperta.

Dit impliceert dat alle beleidsondersteunende opdrachten binnen het departement Mobiliteit en Openbare Werken uitgevoerd zullen blijven worden. De Vlaamse Regering zal bij besluit een lijst opstellen van beleidsondersteunende opdrachten, die thans door de afdelingen Expertise Beton en Staal, Waterbouwkundig Laboratorium, Geotechniek en Algemene Technische Ondersteuning worden uitgeoefend, en die niet overgaan naar het Eigen Vermogen Xperta.

De taken die niet worden opgenomen op deze lijst, worden geacht beleidsuitvoerend van aard te zijn en worden bijgevolg op grond van artikel 9, eerste lid, van het ontwerpdecreet overgedragen naar het Eigen Vermogen Xperta.

Het derde lid regelt de algemene rechtsopvolging met betrekking tot de overgedragen taken. Er wordt bepaald dat Xperta vanaf de overdracht in de rechten, verplichtingen en bevoegdheden van het Vlaamse Gewest treedt met betrekking tot de overgedragen opdrachten.

Tot slot voorziet het vierde lid erin dat het Vlaams Gewest het EV Xperta zal vrijwaren voor alle vorderingen en schadeclaims van derden op basis van de aansprakelijkheid van het EV Xperta bij de uitvoering van de taken (daarbij inbegrepen de aansprakelijkheid die het EV Xperta in dit verband ten aanzien van derden draagt voor de personeelsleden en aangestelden), vermeld in artikel 4, tweede lid, 1° en 2°, ongeacht of deze ingesteld worden vóór of na de overdracht van de taken inzake de technische ondersteuning op het vlak van mobiliteitsinfrastructuur. Deze vrijwaringsplicht van het Vlaamse Gewest vindt zijn rechtvaardiging in de eigenheid van de taken die het EV Xperta zal uitvoeren (waarbij fouten in de uitoefening van haar opdrachten aanleiding tot geven tot hoge claims, die zelfs het jaarlijks budget van het EV Xperta zouden overstijgen). Indien het Vlaamse Gewest het EV Xperta hiervoor niet zou vrijwaren, zou een dergelijke claim het voortbestaan van het EV Xperta drastisch in gevaar brengen, terwijl de taken van Xperta en de continuïteit bij het uitvoeren van deze taken essentieel en kritiek zijn.

Artikel 10

Dit artikel voorziet erin dat de Vlaamse Regering de datum van inwerkingtreding van de overdracht van de in artikel 9, eerste lid, vernoemde opdrachten zal bepalen.

De voorgenomen overdracht van de in artikel 9, eerste lid, vernoemde taken zal tevens gepaard gaan met de overdracht van de vermogensbestanddelen, rechten en verplichtingen, die samenhangen met de over te dragen taken.

Deze overdracht zal pas uitwerking kunnen krijgen nadat diverse praktische zaken geregeld zullen zijn. Precies daarom belast het tweede lid van deze bepaling de Vlaamse Regering met het uitwerken van de procedure en het regelen van de gevolgen van de overdracht. Verder wordt bepaald dat bij of krachtens besluit van

de Vlaamse Regering bepaald zal worden op welke wijze deze overdrachten tegenstelbaar zullen worden aan derden.

Artikel 11

Vermits enkel de beleidsuitvoerende opdrachten van de afdeling Expertise Beton en Staal, de afdeling Waterbouwkundig Laboratorium, de afdeling Geotechniek en de afdeling Algemene Technische Ondersteuning worden overgedragen naar het Eigen Vermogen, heeft dit tot gevolg dat niet alle contractuele personeelsleden die tot op heden werkzaam waren binnen deze afdelingen, zullen overgaan naar het Eigen Vermogen.

Enkel de contractuele personeelsleden die thans geheel of deels instaan voor beleidsuitvoerende taken zullen overgedragen worden naar het Eigen Vermogen en ophouden op de pay-roll van het departement Mobiliteit en Openbare Werken te staan. De Vlaamse Regering bepaalt de personeelsleden die worden overgedragen (onder voorbehoud van verdere delegatie van deze bevoegdheid volgens de ter zake geldende regels). De overige (contractuele) personeelsleden blijven werkzaam binnen het departement Mobiliteit en Openbare Werken.

Het is aan de Vlaamse Regering om hiertoe de nodige maatregelen te nemen. Van belang hierbij is dat de overgedragen personeelsleden alle rechten en verplichtingen behouden die ze genoten bij het departement Mobiliteit en Openbare Werken op het tijdstip van de overdracht van opdrachten naar het EV Xperta.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het Bestuursdecreet van 7 december 2018

Artikel 12

Artikel 12 voegt het Eigen Vermogen Xperta toe aan de lijst van Vlaamse openbare instellingen die niet behoren tot de Vlaamse administratie, zoals neergelegd in artikel I.3, 4°, van het Bestuursdecreet. Dit ligt in lijn met de vaststelling dat deze lijst andere, eigen vermogens omvat.

Artikel 13

Artikel 13 voert een wijziging door aan artikel III.22, eerste lid, van het Bestuursdecreet. Deze wijziging komt erop neer dat het Eigen Vermogen Xperta wordt toegevoegd aan de lijst van entiteiten die onderworpen zijn aan de regels inzake deugdelijk bestuur die gelden ten aanzien van de personeelsleden van de onderworpen entiteiten.

Hoofdstuk 5. Slotbepalingen

Artikel 14

Artikel 14 geeft de machtiging aan de Vlaamse Regering om de bestaande wetten en decreten in overeenstemming te brengen met het voorliggend ontwerp van decreet. Deze machtiging geldt tot twaalf maanden na de inwerkingtreding van dit ontwerp van decreet. De besluiten van de Vlaamse Regering dienen binnen de twaalf maanden na de datum van hun inwerkingtreding te worden bekrachtigd bij

decreet. De nodige ontwerpen van bekrachtigingsdecreet voor die besluiten zullen dus tijdig voorbereid moeten worden.

Artikel 15

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Brussel, 20 oktober 2023

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS